

Štvrtok 7. mája 2009

Uplatňovanie rodového hľadiska vo vonkajších vzťahoch EÚ a pri budovaní mieru/obnove krajín

P6_TA(2009)0372

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2009 o uplatňovaní rodového hľadiska vo vonkajších vzťahoch EÚ a pri budovaní mieru/obnove krajín (2008/2198(INI))

(2010/C 212 E/07)

Európsky parlament,

- so zreteľom na zásady stanovené v článku 2, článku 3 ods. 2, článku 13, článku 137 ods. 1 písm. i) a článku 141 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, ktorá bola vyhlásená 7. decembra 2000,
- so zreteľom na Lisabonskú zmluvu, ktorá bola podpísaná 13. decembra 2007,
- so zreteľom na Dohovor OSN z 18. decembra 1979 o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien,
- so zreteľom na Štvrtú svetovú konferenciu o ženách, ktorá sa konala v septembri 1995 v Pekingu, na deklaráciu a akčnú platformu prijatú v Pekingu a na následné záverečné dokumenty prijaté 9. júna 2000 a 11. marca 2005 na mimoriadnych zasadnutiach OSN Peking +5 a Peking +10, ktoré sa týkajú ďalších opatrení a iniciatív na uplatňovanie Pekinskej deklarácie a akčnej platformy,
- so zreteľom na agendu EÚ týkajúcu sa opatrení v oblasti rozvojových cieľov milénia, ktorú prijala Rada 18. júna 2008,
- so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN) S/RES/1325 (2000) prijatú 31. októbra 2000 a rezolúciu BR OSN S/RES/1820 (2008) prijatú 19. júna 2008 o ženách a mieri a bezpečnosti,
- so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z 23. a 24. mája 2005 o európskej bezpečnosti,
- so zreteľom na dokument Rady z 8. decembra 2008 nazvaný „Vykonávanie rezolúcie BR OSN 1325 posilnenej rezolúciou BR OSN 1820 v kontexte EBOP“,
- so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti z 13. novembra 2006 o podpore rodovej rovnosti a uplatňovaní rodového hľadiska v krízovom manažmente,
- so zreteľom na závery Rady pre všeobecné záležitosti z 8. decembra 2008 o boji proti násiliu voči ženám, najmä v rámci Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP), a všetkým formám ich diskriminácie,
- so zreteľom na „Komplexný prístup k vykonávaniu rezolúcií Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov 1325 a 1820 o ženách, mieri a bezpečnosti“ zo strany EÚ, schválený Radou pre všeobecné záležitosti 8. decembra 2008,
- so zreteľom na prebiehajúcu prípravu pracovného dokumentu útvarov Komisie Smerom k akčnému plánu EÚ o rodovej rovnosti a posilnení postavenia žien vo vonkajšej činnosti EÚ,

Štvrtok 7. mája 2009

- so zreteľom na rozvoj európskej susedskej politiky (ESP) od roku 2004, predovšetkým na správy Komisie o pokroku v oblasti jej vykonávania a na akčné plány prijaté spoločne s Arménskom, Azerbajdžanom, Egyptom, Gruzínskom, Izraelom, Jordánskom, Libanom, Moldavskom, Marokom, Palestínskou samosprávou, Tuniskom a Ukrajinou,
 - so zreteľom na proces rozširovania a na správy Komisie o pokroku,
 - so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o posilnení postavenia žien v oblasti medzinárodnej a rozvojovej politiky a o úlohe žien v oblasti bezpečnosti a mieru, najmä na uznesenia z 1. júna 2006 ⁽¹⁾, zo 16. novembra 2006 ⁽²⁾ a z 13. marca 2008 ⁽³⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenia o ESP, o stratégii rozširovania EÚ a o krajinách a regiónoch susediacich s EÚ,
 - so zreteľom na svoje uznesenia o nástrojoch vonkajšej pomoci,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2008 o perspektívach upevňovania mieru a budovania štátu v situáciách po skončení konfliktu ⁽⁴⁾,
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci a na stanovisko Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A6-0225/2009),
- A. keďže uplatňovanie ľudských práv žien a posilnenie postavenia žien a ich pôsobenie nie sú dôležité len z hľadiska riešenia rodovej nerovnosti a uplatňovania rozmeru skutočnej rodovej rovnosti v rámci vonkajších vzťahov EÚ, ale zohrávajú kľúčovú úlohu aj v rámci úspešného vykonávania vonkajších politík EÚ vrátane oblastí pomoci, rozvoja, rozširovania, susedskej politiky, riešenia konfliktov, bezpečnosti, budovania mieru a medzinárodného obchodu,
- B. keďže napriek tomu, že členské štáty sú zapojené do všetkých najdôležitejších medzinárodných rámcov pre rodovú rovnosť a práva žien, a napriek tomu, že na úrovni EÚ existuje viacero dokumentov týkajúcich sa tejto politiky, je praktický záväzok k podpore uplatňovania rodového hľadiska a posilnenia postavenia žien vo vonkajších politikách stále nedostatočný, vykonávanie existujúcich politických dokumentov je obmedzené a rozpočtové zdroje osobitne vyčlenené pre rodové otázky nepostačujú,
- C. keďže aj napriek významnému zlepšeniu, ktoré bolo v posledných rokoch dosiahnuté v oblasti presadzovania rodovej rovnosti, hlavné inštitúcie EÚ, t.j. Európsky parlament, Rada a Komisia, nedisponujú dostatočným počtom zamestnancov, ktorí by boli zvlášť určení na realizáciu proklamovaných cieľov súvisiacich s rodovými otázkami v oblasti vonkajšej politiky a rozširovania, a väčšina súčasných zamestnancov, ktorí sú zodpovední za rodovú problematiku, musia kombinovať túto činnosť minimálne s jednou, ba niekedy i dvoma ďalšími oblasťami pôsobnosti,
- D. keďže EÚ musí k uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti zaujímať holistický a koherentný prístup,

Všeobecné poznámky

1. uznáva, že inštitúcie EÚ prikladajú uplatňovaniu rodového hľadiska a posilneniu postavenia žien väčší význam, zdôrazňuje však, že pretavenie politických záväzkov do praktickej podoby si ešte vyžaduje veľké úsilie, a zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť primerané financovanie a vhodných zamestnancov zodpovedných za vykonávanie cieľov v oblasti rodovej rovnosti;
2. pripomína, že uplatňovanie rodového hľadiska si vyžaduje nielen politické vyhlásenia na vysokej úrovni, ale aj politickú vôľu vedúcich predstaviteľov EÚ a členských štátov, stanovenie prioritných cieľov a monitorovanie dosiahnutého pokroku;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 298 E, 8.12.2006, s. 287.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 314 E, 21.12.2006, s. 347.

⁽³⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0103.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P6_TA(2008)0639.

Štvrtok 7. mája 2009

3. víta prijatie hore uvedeného Komplexného prístupu k vykonávaniu rezolúcií BR OSN 1325 (2000) a 1820 (2008) o ženách, mieri a bezpečnosti zo strany EÚ, ako aj usmernení prijatých Radou pre všeobecné záležitosti 8. decembra 2008, týkajúcich sa násilia voči ženám a dievčatám a boja proti všetkým formám ich diskriminácie; vyzýva členské štáty, ktoré zatiaľ neprijali vnútroštátne akčné plány týkajúce sa rezolúcie BR OSN 1325, aby urýchlene vyhovelí žiadosti BR OSN, aby tak urobili; vyzýva Komisiu, aby poskytla technickú podporu a pomoc tretím krajinám, ktoré majú záujem rozvíjať vnútroštátne stratégie zamerané na vykonávanie uvedených rezolúcií BR OSN;
4. vyjadruje potešenie nad tým, že revidované znenie Európskej bezpečnostnej stratégie obsahuje odkaz na uvedené rezolúcie BR OSN S/RES/1325 (2000) a S/RES/1820 (2008), ako aj na rezolúciu S/RES/1612(2005);
5. vyzýva Komisiu, aby urýchlila svoju činnosť a aby do júla 2009 v úzkej spolupráci s členskými štátmi a sekretariátom Rady navrhla Akčný plán EÚ týkajúci sa rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien vo vonkajšej činnosti EÚ, ktorý sa má uplatňovať v 27 členských štátoch a pri rokovaníach s tretími krajinami, spolu so súborom efektívnych kontrolných nástrojov;
6. vyzýva Komisiu a Radu, aby systematicky začleňovala rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien do politického dialógu a politických diskusií EÚ s jej partnerskými krajinami;
7. žiada delegácie Európskeho parlamentu, aby otázky súvisiace s rodovou rovnosťou a s posilnením postavenia žien riešili v rámci svojich vzťahov s parlamentmi tretích krajín; zdôrazňuje význam, ktorý má poskytovanie podpory a pomoci vnútroštátnym parlamentom tretích krajín, s cieľom zvýšiť ich schopnosť premietnuť rodové hľadisko do ich legislatívnej činnosti;
8. zdôrazňuje význam, ktorý majú organizácie občianskej spoločnosti pre posilnenie postavenia žien; vyzýva Komisiu, aby týmto organizáciám poskytla primeranú finančnú pomoc a aby podporila účasť ženských mimovládnych organizácií na procese politického dialógu s partnerskými krajinami, ako aj na mierových rokovaníach na celom svete;
9. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby presadzovali koherentosť v rámci svojho politického prístupu k uplatňovaniu rodového hľadiska a posilneniu postavenia žien; žiada, aby boli rôzne súčasné politické rámce v tejto oblasti zlúčené do konsenzu EÚ o rodovej rovnosti, ktorý by zahŕňal vnútorné a vonkajšie politiky;
10. nabáda na pravidelné usporadúvanie konferencií s cieľom prediskutovať otázky týkajúce sa rovnosti príležitostí žien a mužov, na ktorých by sa zúčastnili delegácie na úrovni národných parlamentov zložené zo žien aj mužov, a na stanovenie spoločných stratégií na realizáciu projektov týkajúcich sa tejto témy;
11. žiada Komisiu, aby dôslednejšie a systematickejšie riešila otázku rodovej nerovnosti pri plánovaní a uplatňovaní nástrojov vonkajšej pomoci a stanovila priority, najmä pokiaľ ide o poskytovanie podpory pre reformu sektora bezpečnosti; naliehavo vyzýva, aby sa ciele, činnosti a financovanie v oblasti rodovej rovnosti začlenili do dokumentov o stratégii krajiny a touto cestou prispeli k lepšiemu uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti; zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien je potrebný holistický prístup k používaniu nástrojov vonkajšej pomoci vrátane nástroja predvstupovej pomoci, nástroja európskeho susedstva a partnerstva, európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva, nástroja stability a tematických programov, ako je Investovanie do ľudí;

Štvrtok 7. mája 2009

12. zastáva názor, že zdroje vyčlenené na sektor zdravotníctva, a teda na starostlivosť o zdravie dievčat a žien, sú vzhľadom na záväzky EÚ v oblasti rozvojovej politiky nedostatočné; zdôrazňuje, že v rámci nástrojov vonkajšej pomoci je potrebné vyčleniť ďalšie finančné zdroje na programy v oblasti starostlivosti o zdravie žien; poukazuje na to, že podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov o rozvojovej pomoci ES pre zdravotnícke služby v subsaharskej Afrike, uverejnenej v januári 2009, sa prostriedky vyčlenené pre sektor zdravotníctva pre tento región ako podiel celkovej pomoci ES pre zdravotníctvo od roku 2000 nezvýšili, zatiaľ čo vo vývojovom diagrame rozvojových cieľov milénia za rok 2007 sa aj naďalej uvádza veľmi vysoká úmrtnosť matiek v subsaharskej Afrike;
13. poukazuje na to, že účinné uplatňovanie rodového hľadiska si vyžaduje zlepšenú koordináciu medzi darcami a aktérmi, mechanizmy zodpovednosti a väčšiu účasť národných vlád na rozvojovom procese; v tejto súvislosti zdôrazňuje prínos partnerstva Európskej komisie a OSN v oblasti rodovej rovnosti pre rozvoj a mier a rozpočtových iniciatív zohľadňujúcich rodovú otázku; víta vytvorenie pracovnej skupiny pre otázky žien, mieru a bezpečnosti, ako je stanovené v komplexnom prístupe k vykonávaniu rezolúcií BR OSN S/RES1325 (2000) a S/RES/1820 (2008) zo strany EÚ;
14. znovu zdôrazňuje, že je potrebné sústrediť sa nielen na otázky žien, ale aj na rodové vzťahy medzi mužmi a ženami, ktoré vytvárajú a udržiavajú rodovú nerovnosť; vyjadruje teda presvedčenie, že tieto projekty by mali byť zamerané ako na mužov, tak aj na ženy;
15. zdôrazňuje, že EÚ by mala venovať osobitnú pozornosť potrebám najzraniteľnejších a sociálne vylúčených žien, predovšetkým žien so zdravotným postihnutím, utečieniek a žien z menšinových skupín;
16. vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala postupy, referenčné kritériá a ukazovatele s cieľom zabezpečiť splnenie svojich záväzkov v oblasti rodovej rovnosti v rámci vonkajšej politiky;
17. domnieva sa, že Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, založený v roku 2006, by mal začať svoju činnosť čo najskôr a jeho mandát by sa mal rozšíriť aj na vonkajšie politiky;
18. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonávali „Bruselskú výzvu na riešenie sexuálneho násillia v konfliktoch a po nich“;
19. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na zamedzenie obchodovania s ľuďmi a boj proti nemu;
20. zdôrazňuje, že znásilnenie a sexuálne násillie sa využívajú ako vojnové zbrane; zdôrazňuje, že tieto činy by sa mali trestať ako vojnové zločiny a zločiny proti ľudskosti; vyzýva na viac programov na podporu obetí týchto zločinov;
21. zdôrazňuje, že je potrebné zúročiť partnerstvo medzi EÚ a OSN a využiť celosvetové skúsenosti OSN v boji za rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien s cieľom zvýšiť účinnosť a zlepšiť výsledky politík i pomoci EÚ a zabezpečiť koherentnosť vonkajšej podpory pre partnerské krajiny, ktoré by tak mohli splniť svoje povinnosti;

Uplatňovanie rodového hľadiska pri rozhodovaní na úrovni EÚ

22. domnieva sa, že súčasný počet zamestnancov Komisie a Rady, ktorí sa venujú otázkam rodovej rovnosti, nie je dostatočný; vyzýva tieto inštitúcie, aby zvýšili počet zamestnancov v štruktúrach, ktoré sa zaoberajú vonkajšou činnosťou EÚ s osobitnou zodpovednosťou za uplatňovanie rodového hľadiska a posilnenie postavenia žien;
23. konštatuje, že vo vysokých funkciách v Komisii a Rade naďalej pretrváva nedostatok žien, a vyzýva predovšetkým na vynaloženie väčšieho úsillia o zvýšenie počtu žien medzi vedúcimi delegáciami EÚ a osobitnými zástupcami EÚ; zdôrazňuje, že v budúcej Európskej službe pre vonkajšiu činnosť by mal byť vyrovnanjší pomer medzi mužmi a ženami, a to predovšetkým vo vysokých funkciách, a že táto služba by mala zamestnávať viac pracovníkov zodpovedných za otázky rodovej rovnosti;

Štvrtok 7. mája 2009

24. vyzýva členské štáty, aby na misie a operácie EBOP vysielali väčší počet žien, a žiada o zvýšenú účasť žien na všetkých úrovniach a vo všetkých fázach plánovania a vykonávania; zdôrazňuje, že už na samom začiatku plánovania misie či operácie je potrebné zohľadniť odborné znalosti z oblasti rodovej rovnosti a že pred vyslaním zamestnancov na misiu či operáciu je dôležité poskytnúť im systematické a dôkladné školenie k rodovej problematike;

25. konštatuje, že v súčasnej dobe sa vynakladá veľa úsilia na to, aby sa do kultúry EBOP začlenil prístup zohľadňujúci rodové hľadisko, okrem iného tým, že sa vyvinie kvantitatívny rozmer uplatňovania rodového hľadiska v tejto politike (napríklad prostredníctvom dotazníkov, vypracovaním kontrolných zoznamov, spočítaním mužov a žien v operáciách EBOP atď.); zdôrazňuje však, že je potrebné vypracovať kvalitatívny koncepčný rámec potrebný na pochopenie sociálno-ekonomického prostredia, v ktorom prebiehajú misie EBOP (t. j. oblasti konfliktu), a obáv súvisiacich s rodovou problematikou pri realizácii operácií a programov;

26. víta vymenovanie poradcu pre rodové otázky v takmer všetkých misiách EBOP v súlade s uvedenými závermi Rady z novembra 2006; zdôrazňuje však, že činnosť takýchto poradcov pre rodové otázky môže narušiť absencia konkrétnej politiky EÚ v oblasti rodovej rovnosti – najmä nedostatok povedomia, pokiaľ ide o rodové otázky, a/alebo neochota zohľadniť jeho význam –, a nedostatok rozpočtových riadkov, ktoré sa týkajú otázok rodovej rovnosti, pri financovaní misií EBOP;

27. oceňuje iniciatívy na poskytnutie školenia v oblasti rodovej rovnosti pre zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na misiách EBOP, a zamestnancov v ústredí a oceňuje aj značné úsilie, ktoré Komisia vynaložila pri školení svojich zamestnancov, najmä tých ktorí pôsobia v rámci delegácií; opätovne zdôrazňuje, že všetci zamestnanci na všetkých úrovniach plánovania, programovania a vykonávania vonkajších politík EÚ by mali byť primerane vyškolení; žiada Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili povinné školenie pre všetkých zamestnancov v misiách a delegáciách vrátane vedenia, ako aj to, aby mali k dispozícii usmernenia týkajúce sa otázok rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien;

28. vyjadruje presvedčenie, že pri plánovaní misií EBOP by sa malo zohľadňovať začleňovanie miestnych ženských organizácií do mierového procesu s cieľom využiť možnosť ich špecifického prínosu a rozpoznať osobitné spôsoby, ktorými konflikt postihuje ženy;

29. zdôrazňuje, že v súčasnosti sú kvóty nevyhnutným prostriedkom na zabezpečenie rodovej rovnosti v mierových a bezpečnostných misiách a pri rozhodovaní v rámci národných a medzinárodných procesov obnovy a na zaručenie politickej účasti žien pri rokovacom stole;

30. zdôrazňuje význam uplatňovania rodového hľadiska pri plánovaní rozpočtových prostriedkov; upozorňuje na to, že rodová otázka by sa mala vyvíjať ako tematická problematika v rámci najdôležitejších nástrojov vonkajšej pomoci, že na rodové otázky by sa mali vyčleniť osobitné rozpočtové prostriedky a že v záujme posúdenia toho, ako účinne sa v súčasnosti využívajú poskytnuté finančné prostriedky, by sa mali stanoviť referenčné kritériá;

*

* *

31. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.